

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 11 (213) GRUDZIEŃ 2014

ISBN 1730-5187

Miasta o dialogu społecznym
Konferencja podsumowująca projekt

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IX Podsumowanie wyników wyborów samorządowych 2014 w miastach członkowskich (czwartych bezpośrednich wyborów burmistrzów i prezydentów) daje ciekawy obraz Polski lokalnej. Oczywiście obraz końcowy wciąż się kształtuje, zwłaszcza w radach miast, ale także w relacjach między radami a burmistrzami / prezydentami.

XI Dobiega końca rok jubileuszu 10-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W ramach obchodów Związek Miast Polskich zrealizował projekt *Dekada członkostwa Polski w UE – jacy byliśmy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy?* Odbiorcami projektu były miasta członkowskie ZMP, samorządowcy krajów przechodzących proces demokratyzacji i budowy społeczeństwa obywatelskiego, a także polska młodzież.

PROJEKT NORWESKI 3

IV 2 grudnia br. w Warszawie odbyła się konferencja podsumowująca projekt realizowany m.in. przez Związek Miast Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych”.

VI Najważniejszym produktem kończącego się właśnie projektu „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych” jest raport przygotowany przez Związek Miast Polskich pt. „Samorząd jako pracodawca”. To pierwszy w Polsce tego typu raport o różnych aspektach zatrudnienia w sektorze samorządowym.

PROJEKT NORWESKI 2

XII Głównym celem trwającej obecnie II fazy projektu predefiniowanego jest szeroko rozumiana pomoc doradczą partnerstwu samorządowym, które uzyskały granty z MF EOG i POPT. Równoległym celem jest pomoc Ministerstwu Infrastruktury i Rozwoju m.in. w identyfikacji oraz usunięciu barier prawnych i praktycznych w rozwoju współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej w Polsce.

Na okładce:

Zespół Pałacowo-Parkowy Radziwiłłów w Białej Podlaskiej. W mieście tym 12 grudnia br. spotkał się Zarząd ZMP. O jego ustaleniach piszemy obok.

Fot. Archiwum UM w Białej Podlaskiej

Zarząd ZMP w Białej Podlaskiej

Problemy do rozwiązania

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP, które odbyło się 12 grudnia br. w Białej Podlaskiej, członkowie Zarządu dyskutowali m.in. na temat reprivatyzacji i rewitalizacji.

Nie uzyskał ich akceptacji projekt ustawy o uregulowaniu praw do niektórych nieruchomości na terenie m.st. Warszawy (Twój Ruch), który ma na celu likwidację zjawiska dzięki reprivatyzacji, określa 12 miesięczny termin ostateczny na złożenie wniosku o oddanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste oraz wyklucza zwrot w naturze, jeśli nieruchomość jest przeznaczona na cel publiczny w rozumieniu art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. Zarząd stanął na stanowisku, że problem pozostaje do rozwiązania i wymaga rozwiązania na szczeblu ustawowym. Jednak nie może się zgodzić na zaproponowane zapisy, gdyż

na terenie Warszawy na podstawie dekretu z 26 października 1945 roku). Projekt zakłada, że zwrot mienia powinien być oparty na społecznie akceptowanych zasadach oraz uwzględniać konieczność pogodzenia różnych, często sprzecznych interesów. Przewiduje on m.in. prawo do rekompensaty tylko dla osoby fizycznej, odszkodowanie w wysokości do 5% pierwotnej wartości znacionalizowanych nieruchomości, wypłatę odszkodowań ze środków Funduszu Reprivatyzacji i ograniczenie terminu składania wniosków do końca 2018 roku. Zdaniem **Ryszarda Grobelnego**, prezesa ZMP, błędem jest to, że państwo polskie nie wyznaczyło do tej pory terminu reprivatyzacji, który nie powinien

Członkowie Zarządu wyrazili zgodę na współpracę w zakresie wprowadzenia w Polsce procedury in-house z Krajową Izbą Gospodarki Odpadami.

Fot. J. Proniewicz

zawierają nie tylko liczne błędy, ale nie podają też oceny skutków regulacji i nie wskazują wystarczających źródeł finansowania.

Reprivatyzacja z terminem

Kierunkowo pozytywnie członkowie ZMP ocenili projekt ustawy SLD o uregulowaniu praw byłych właścicieli do rekompensaty z tytułu nacjonalizacji nieruchomości w latach 1944–1962. Chodzi o długo oczekiwaną realizację, w formie możliwej do udźwignięcia przez państwo, zadania publicznego, jakim jest zaspokojenie roszczeń właścicieli nieruchomości przejętych przez państwo w latach 1944–1962 (w tym także

być odległy. Problemem dla gmin jest to, że nigdy nie wiadomo, kiedy się zgłosi były właściciel i czy nie będą to fikcyjne transakcje. Projekt zawiera korzystne rozwiązania, jednak jest niedopracowany i „publicystyczny”. Zwracano uwagę, że skutki regulacji muszą być opracowane bardziej solidnie, a dyskusyjnym elementem jest wysokość 5-procentowej rekompensaty.

Rewitalizacja celem publicznym

W Białej Podlaskiej dyskutowano nad założeniami MłIR do projektu ustawy o rewitalizacji, który powstał w oparciu o projekt ZMP i ŚZGiP. Niektóre rozwiązania samo-

rządowe zostały przyjęte, inne nie; nie-które rozwiązania dodano (np. specjalne strefy rewitalizacji na wniosek kilku miast). Nie wszystkie propozycje zyskały poparcie przedstawicieli miast - kontrowersyjną propozycją jest np. pomysł uproszczonego planu. Brakuje jednak najbardziej wpisania rewitalizacji jako celu publicznego, który miał ułatwiać procesy wywłaszczeniowe. Wątpliwości reprezentantów rządu, że będzie to nadużywane, zdaniem członków Zarządu, są nieuzasadnione, gdyż taki proces zawsze jest decyzją RM i odbywa się za odszkodowaniem. Samorządowcy zwracali uwagę na inne szczegóły projektu rządowego, który różni się od tego przez nich przygotowanego (np. jeden program rewitalizacji dla całej gminy, zamiast kilku, które wymagają innych narzędzi). Co do idei projekt ten nie budzi żadnych zastrzeżeń przedstawicieli miast, jednak wymaga dalszej intensywniej współpracy z Ministerstwem.

Elektrownie i drogi

Akceptację samorządowców z miast uzyskał projekt ustawy Komisji Infrastruktur oraz Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej o zmianie ustawy **o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym** i ustawy Prawo budowlane, który ustala ramy prawne dla lokalizacji elektrowni wiatrowych. Wprowadza zapisy dotyczące lokalizacji OZE o mocy przekraczającej 40 kW (określenie w studium i w mpzp). Ma to zwiększyć partycypację społeczną w tym obszarze, zwiększyć udział obywateli w podejmowaniu rozstrzygnięć o ich budowie oraz akceptację społeczną dla tego typu inwestycji. Podobną opinię otrzymał obywatelski projekt ustawy **o zmianie ustawy Prawo budowlane** oraz niektórych innych ustaw, który doprecyzowuje zapisy prawa budowlanego dotyczące altan na rodzinnych ogrodach działkowych (wprowadzenie do porządku prawnego pojęcia tzw. altany działkowej). Pozytywnie oceniono projekt MliR **o zmianie ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych** oraz niektórych innych ustaw, który ułatwia realizację inwestycji drogowych (uwaga dotyczyła procedury wypłaty – wydłużenie do 120 dni, obecnie jest 60), a także o zmianie ustawy **o publicznym transporcie zbiorowym** (PIS), który wprowadza nową formułę współpracy między JST dotyczącą organizacji i zarządzania publicznym transportem zbiorowym.

Korzystne zmiany

Pozytywnie oceniono projekt (PO) ustawy o zmianie ustawy **o ochronie gruntów rolnych i leśnych**, który proponuje przywrócenie stanu poprzedniego, sprzed nowelizacji ustawy z 26 maja 2013 r., zgodnie z wcześniejszym wnioskiem ZMP. Dotyczy on zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze lub nieleśne (użytków rolnych klasy I-III), która tylko w przypadku obszaru przekraczającego 0,5 ha wymaga uzyskania każdorazowo zgody Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Członkowie Zarządu podczas spotkania w Białej Podlaskiej zwiedzali Zespół Pałacowo-Parkowy Radziwiłłów, w którym mieści się m.in. nowoczesna, multimedialna Biblioteka Barwna dla dzieci i młodzieży.

Fot. Archiwum UM w Białej Podlaskiej

Zaproponowano uzupełnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy **o statystyce publicznej** o zapis zapewniający stabilne finansowanie statystyki, a także jednoznaczne rozstrzygnięcie kwestii tajemnicy statystycznej a jawności działalności publicznej. Chodzi o to, aby przedstawiciele miast i gmin mogli uzyskiwać dostęp do danych jednostkowych potrzebnych im przy podejmowaniu istotnych decyzji na poziomie lokalnym.

Bez opinii pozostawiono projekt ustawy o zmianie ustawy **o straży gminnej**, ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (SLD), który dotyczy uregulowania sprawy używania fotoradarów przez straże miejskie.

Negatywnie o zmianach w podatkach

Negatywnie ze względu na brak rekompensaty odniesiono się do poselskiego projektu TR **o podatku dochodowym od osób fizycznych**, który zmienia skalę podatkową przez podniesienie kwoty wolnej od podatku.

Taką samą ocenę uzyskał projekt ustawy MF **o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług** oraz ustawy Prawo zamówień publicznych, którego założenia członkowie Zarządu ZMP również wcześniej zaopiniowali negatywnie. Wprowadza on m.in. możliwość uzgodnienia z naczelnikiem urzędu skarbowego sposobu określenia proporcji wykorzystania zakupów do celów działalności podlegającej VAT, tzw. pre-współczynnika, jednak zwiększa obciążenia podatkowe i administracyjne dla JST. Samorządowcy z ZMP stwierdzili, że wprowadzenie projektowanych zmian w znacznym

stopniu wpłynie na zmniejszenie możliwości odliczania VAT przez miasta. Zarząd ZMP nie zgadza się na proponowany sposób ustalania proporcji - negocjacje podatnika z urzędnikiem skarbowym, które kończą się wydaniem decyzji. Podkreślali również, że prawo nie może działać wstecz, dlatego nowe zasady nie mogą dotyczyć przedsięwzięć, które trwają, bądź są w trakcie rozliczania (musi się to odbywać

według dotychczasowych ustaleń, rozstrzygnięć i interpretacji). Ustalono, że zostanie zamówiona dodatkowa opinia prawna w tej kwestii.

W trakcie posiedzenia poruszono również temat map powodziowych, których wprowadzenie powoduje konieczność nowelizacji studiów i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na co samorządy mają półtora roku. Uznano, że to ważny problem do podjęcia w najbliższym czasie, gdyż zadanie jest kosztowne i powinno znaleźć stosowne dofinansowanie, np. z NFOŚiGW.

Na wniosek prezydenta Legionowa, zdecydowano się zamówić ekspertyzę prawną w związku z działaniami firm telekomunikacyjnych, które powodują straty finansowe dla setek polskich gmin poprzez zmniejszanie kwot od podatku od nieruchomości od budowli telekomunikacyjnych znajdujących się na terenach JST (sprzedaż infrastruktury telekomunikacyjnej na rzecz nowo utworzonego podmiotu zależnego od dotychczasowego właściciela).

Joanna Proniewicz

Konferencja podsumowująca projekt

Miasta o dialogu społecznym

Dobiega końca projekt realizowany m.in. przez Związek Miast Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych”. 2 grudnia br. w Warszawie odbyła się konferencja podsumowująca to przedsięwzięcie.

Projekt „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych” realizowany był od wiosny 2013 roku wspólnie przez Związek Miast Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych oraz Związek Powiatów Polskich i Związek Gmin Wiejskich RP. Przedsięwzięcie finansowane było z Funduszu na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego, w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Wzmocnić dialog

Głównym celem projektu było wzmocnienie dialogu społecznego i zwiększenie kompetencji w urzędach gmin, ich jednostkach organizacyjnych oraz przedsiębiorstwach komunalnych, aby w ten sposób wyeliminować konflikty między pracodawcami a pracownikami i stworzyć lepszą atmosferę współpracy sprzyjającą podniesieniu jakości usług publicznych.

Status Związku Miast Polskich, jako jednej z sześciu ogólnokrajowych organizacji samorządowych, zrzeszającej ponad 300 samorządów miejskich, upoważnia do reprezentowania interesów miast w sprawach istotnych ustrojowo, w tym do opiniowania w ich imieniu propozycji zmian legislacyjnych, także tych dotyczących organizacji usług i zatrudnienia pracowników samorządowych. Z kolei status obserwatora, jaki posiada Związek Miast Polskich w Komisji Trójstronnej Dialogu Społecznego pozwalał mu śledzić na przestrzeni lat tematykę relacji pomiędzy przedstawicielami pracodawców, związkami zawodowymi reprezentującymi interesy pracowników i przedstawicielami Rządu RP. Obecnie dialog ten jest zawieszony po jednostronnej decyzji strony związkowej. W tej sytuacji Związek Miast Polskich przystępując do projektu zdecydował, że będzie propagował samą ideę dialogu społecznego na poziomie krajowym, ale skoncentruje się na aktywnej promocji dialogu na poziomie lokalnym – tj. poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego.

Dlatego celami projektu stało się na równi zapoznanie uczestników z różnymi środowiskami samorządowymi z praktyką dialogu trójstronnego w Norwegii i Polsce, podkreślając jego wartość, oraz równoległe promowanie i upowszechnianie dobrych praktyk dialogu na poziomie lokalnym, w instytucjach sektora samorządowego w Polsce.

Miasta w działaniu

2 grudnia br. w Warszawie podczas konferencji podsumowano działania zrealizowane w ramach projektu. Po

jednostki samorządu terytorialnego zgłosiły 28 konkretnych rozwiązań zastosowanych w celu poprawy jakości dialogu pracowniczego w samorządowych miejscach pracy. Laureaci konkursu odbyli wizyty studyjne w Norwegii.

W różnych miastach Polski zorganizowanych zostało 10 seminariów regionalnych poświęconych dialogowi społecznemu, w których uczestniczyło około 300 osób. Przeprowadzono też warsztaty z negocjacji i komunikacji. Zorganizowano 4 grupy fokusowe z udziałem 38 osób reprezentujących zarówno samorządowych pracodawców, jak ich pracobiorców.

Dzięki projektowi rozszerzona została Baza Dobrych Praktyk – przedsięwzięcie realizowane od roku 2007 m.in. przez

2 grudnia br. w Warszawie podczas konferencji podsumowano działania zrealizowane w ramach projektu.

Fot. E. Parchimowicz

pierwsze udało się zgromadzić dane na temat rynku pracy w polskim sektorze samorządowym. Drugą ważną częścią tych działań była rozmowa z miastami, gminami i powiatami, ich jednostkami organizacyjnymi oraz niektórymi instytucjami ze szczebla regionalnego na temat kultury dialogu społecznego.

W trakcie konferencji zaprezentowany został norweski model dialogu społecznego w sektorze samorządowym oraz główny produkt projektu - raport „**Samorząd jak pracodawca: Raport o stanie zatrudnienia w sektorze samorządowym**” zainspirowany podobnym raportem opracowanym w Norwegii (o raporcie piszemy na kolejnych stronach).

W ramach projektu przeprowadzone zostały ponadto 2 edycje konkursu „Samorząd jako pracodawca”, do którego

Związek Miast Polskich. Gromadzi ona opisy dobrych i sprawdzonych rozwiązań z zakresu doskonalenia zarządzania usługami publicznymi i rozwojem jednostek samorządu terytorialnego, w tym rozwojem instytucjonalnym, a od 2013 roku także współpracą międzysamorządową. Obecnie baza liczy łącznie ponad 400 wystandaryzowanych i zgodnych z przyjętą metodologią opisów. 21 z nich to opisy działań samorządów w dziedzinie dialogu społecznego.

Wreszcie w ramach projektu opracowane zostały trzy studia przypadku. Miasta, które poddały się dokładnym analizom to Dzierżoniów, Słupsk i Poznań – ośrodki o różnej wielkości i charakterystyce, będące jednocześnie laureatami konkursu „Samorząd jako pracodawca”.

Norweski model

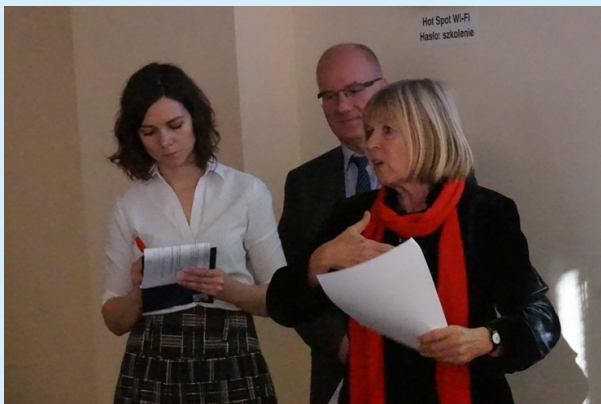
W konferencji podsumowującej projekt uczestniczył przedstawiciel Krajowego Związku Pracowników Samorządowych Norwegii. Bioern Pettersen opowiedział o tzw. norweskim modelu współpracy, który oparty jest o długą tradycję współpracy i wzajemnego zaufania między Norwegami. Obecnie w duchu tego modelu norweskie Ministerstwo Samorządu Terytorialnego i Modernizacji prowadzi kilka dużych projektów z myślą o samorządach lokalnych. Jednym z nich jest projekt „Razem dla lepszej gminy”, w którym uczestniczy 25 procent wszystkich JST w Norwegii, a który jest odpowiedzią na wyzwania, przed którymi obecnie stoją norweskie gminy. Projekt jako cel zakłada sobie m.in. wprowadzenie w samorządach kultury pracy na pełen etat, podnoszenie kompetencji pracowników samorządowych także już poprzez wprowadzenie odpowiednich zasad na etapie rekrutacji i wreszcie dbanie o lepszą reputację samorządów jako miejsc pracy. Norweskie gminy w tym projekcie pracują w ramach sieci, wymieniając się doświadczeniami.

Gość konferencji mówił też o negocjacjach dotyczących płac w sektorze samorządowym, o instytucji mediatora, a także o funkcjonowaniu w samorządowych przedsiębiorstwach instytucji rocznych ocen pracy pracowników, podczas których rozmawia się zarówno o tym, co można poprawić i udoskonalić, jak i o płacach.

- *W Norwegii jesteśmy przyzwyczajeni do dialogu* – mówił podczas konferencji Bioern Pettersen. - *Jeżeli pojawia się sytuacja kryzysowa, cofamy się kilka kroków i zawsze staramy się rozmawiać. Uważamy, że dialog społeczny po prostu się opłaca.*

Warto przypomnieć, że z inicjatywą realizacji w Polsce projektu poświęconego dialogowi społecznemu wyszedł Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (The Norwegian Association of Local and Regional Authorities, KS), który jest nie tylko stowarzyszeniem JST, ale też organizacją reprezentującą jednostki samorządu gminnego, powiatowego i przedsiębiorstwa komunalne przy okazji negocjacji płacowych ze związkami zawodowymi pracowników

samorządowych. KS od wielu już lat angażuje się w tworzenie sieci współpracy pomiędzy samorządami jako pracodawcami, rządem norweskim i lokalnymi związkami zawodowymi na rzecz zwiększenia kompetencji pracowników i stworzenia stabilnych warunków zatrudnienia w sektorze samorządowym. Norwegowie przyjęli, że skoro w sektorze tym zatrudnionych jest ok. 20% wszystkich pracujących, to dialog społeczny zainicjowany do propagowania idei, tzw. godnej pracy będzie sprzyjał zaangażowaniu zawodowemu pracowników, co przełoży się na poprawę jakości świadczonych przez nich usług.

O tym, w jaki sposób Norwegowie skorzystali z polskiego projektu, mówiła w Warszawie Liss Schanke.

Fot. E. Parchimowicz

- *We wszystkich tych krajach w trakcie trwania naszego programu podnoszono problem słabości dialogu społecznego w miejscu pracy, także tym publicznym, co wynika z historycznych uwarunkowań* – mówiła w Warszawie Liss Schanke, przedstawicielka Norweskiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych. - *Wszyscy widzimy, że pomimo tego, iż dialog społeczny jest bardzo trudny na poziomie centralnym, może przynosić wymierne efekty na poziomie lokalnym. We wszystkich krajach, gdzie realizowaliśmy projekt widzieliśmy, że zainteresowanie dialogiem społecznym było znacznie większe na końcu niż na początku realizacji.*

W trakcie spotkania rozmawiano też o możliwości kontynuacji programu w przyszłości i dostępności środków w kolejnych latach na projekty polskich wnioskodawców. Liss Schanke zapewniła, że szanse na podobne projekty dofinansowywane z funduszy norweskich w kolejnych latach są bardzo duże. Norweskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych otwarcie mówi, że chce kontynuacji tych działań, także w większej niż dotychczas skali. Możliwe jest, że kolejne

projekty dotyczące dialogu społecznego ruszą już w 2016 roku.

Dialog społeczny na forum Związku Miast Polskich

W polskim projekcie „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych” uczestniczyło w sumie 401 osób z jednostek samorządowych.

- *W naszej pracy w Związku Miast Polskich aspekt relacji pracodawcy samorządowi – pracownicy nie był nigdy priorytetowy* – mówił w Warszawie **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP. - *W sytuacji, gdy od lat nieustannie bijemy się o lepsze dla miast ustawy, gdy miasta mają problemy z dochodami, ta problematyka dialogu społecznego na forum Związku nigdy dotąd się nie przebiła. Naszą rolą jako Związku jest służenie naszym miastom członkowskim. Dzięki temu projektowi zakres naszych usług wobec nich znacznie się poszerzył.*

Ewa Parchimowicz

Dialog społeczny w Europie

- *Dzięki projektowi my w Norwegii nauczyliśmy się tak samo wiele, jak wy tu w Polsce* – mówiła w Warszawie podsumowując projekt Liss Schanke, przedstawicielka Norweskiego Związku Władz Lokalnych i Regionalnych

Przypomniała, że realizowany w Polsce projekt „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych” był częścią dużego norweskiego programu „Godna praca i dialog trójstronny” realizowanego w sześciu europejskich krajach: Czechach, Estonii, na Węgrzech, Litwie, w Polsce i Rumunii. W większości z nich głównym zagadnieniem, nad którym pracowano, była kwestia zagrożeń i przemocy w miejscu pracy. Polska jako jedyny kraj uczestniczący w programie zastosowała metodologię pracy opartą o poziom lokalny. Tylko w Polsce przeprowadzono też konkurs na najlepsze rozwiązania praktyczne zastosowane w jednostkach samorządu terytorialnego.

Pionierski raport

O zatrudnieniu w samorządach

Najważniejszym produktem kończącego się właśnie projektu „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach samorządowych” jest raport przygotowany przez Związek Miast Polskich pt. „**Samorząd jako pracodawca. Raport o zatrudnieniu w sektorze samorządowym**”.

To pierwszy w Polsce tego typu raport o różnych aspektach zatrudnienia w sektorze samorządowym, ze szczególnym uwzględnieniem form dialogu między pracownikami i pracodawcami w sektorze samorządowym. Raport powstał w ramach projektu realizowanego przez Związek Miast Polskich i Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014, w ramach „Funduszu na rzecz godnej pracy i dialogu trójstronnego”.

„Podzielamy przekonanie naszych norweskich przyjaciół, że dialog między rządem, pracodawcami i związkami zawodowymi, z którego Norwegia jest znana, stabilizuje i wzmacnia państwo. Taką funkcję pełnił też i w Polsce przez długi czas, zwłaszcza w latach 90., jednak ostatnio nadeszły dla niego trudniejsze czasy - piszą autorzy raportu. - Dlatego zdecydowaliśmy skoncentrować nasze wysiłki na opisanu i promowaniu form dialogu społecznego na poziomie lokalnym – między pracodawcami i pracownikami lub reprezentującymi ich związkami zawodowymi.

Dyskusja o faktach

Związek Miast Polskich podjął próbę zebrania wszystkich dostępnych informacji o samorządowym rynku pracy i warunkach jego funkcjonowania, po to aby dyskusja publiczna na ten temat mogła być oparta na faktach, a nie mitach o niekontrolowanym rozroście kosztownej administracji, która niewiele daje w zamian. Raport ujawnia wiele słabości systemu statystyki publicznej w obszarze zatrudnienia, poczynając od tego, że nie jest on niestety systemem, na skutek czego obraz, który uzyskano, jest w wielu miejscach niepełny.

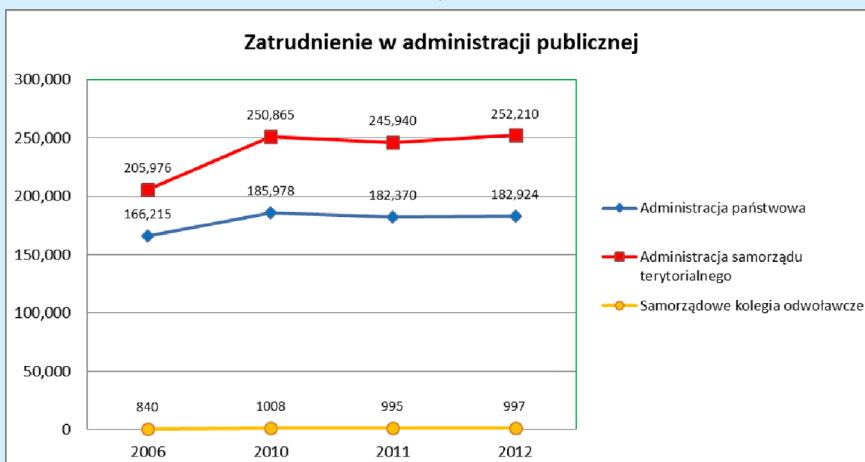
Raport oparty został na analizie dwu typów wzajemnie uzupełniających się informacji. Po pierwsze zespół autorów skorzystał z danych statystycznych, dostępnych w portalu Głównego Urzędu Statystycznego oraz zakupionych w tej instytucji specjalnie dla potrzeb opracowania. Pozyskano ponadto dane z Ministerstwa Edukacji Narodowej (System Informacji Oświatowej), Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (pomoc społeczna, urzędy pracy), Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (straże gminne).

Z drugiej strony przy tworzeniu raportu wykorzystano dane pozyskane w trakcie realizacji projektu od jednostek samorządu lokalnego: tych, które zgłosiły ciekawe rozwiązania w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania” oraz brały udział w wywiadach grupowych (badanie fokusowe), a także z trzech miast: Poznania, Słupska i Dzierżoniowa, które będąc laureatami konkursu, zgodziły się, aby ich system zarządzania personelem został dodatkowo przeanalizowany i opisany w postaci studium przypadku.

pracuje w administracji samorządowej. Odsetek ten jest silnie zróżnicowany w poszczególnych regionach kraju. Na obszarach o wyższym PKB i niskim bezrobociu jest on na poziomie niższym, z kolei w województwach słabiej rozwiniętych sięga nawet 33 %.

900 tysięcy osób zatrudnionych w samorządach to pracownicy sektora edukacji. Warto pamiętać, że znaczna część z tej grupy to nie nauczyciele. Kolejna pod względem liczebności grupa to pracownicy sektora zdrowia i pomocy społecznej oraz administracji – po ok. 650 tysięcy osób.

W całym sektorze samorządowym na 1 883 934 zatrudnionych osób liczba pracujących kobiet sięga 72% (1 361 724). Urzędnicy samorządowi oraz zaliczający się do

Trendy zatrudnienia w administracji pokazują, że największy skok zatrudnienia dokonał się w latach 2006-2010, w okresie, w którym administracja rządowa (państwowa) i samorządowa wszystkich szczebli zaczęła realizować projekty finansowane z funduszy unijnych. Wykres: źródło - GUS, opracowanie własne

Pracownicy samorządowi policzeni

Pracownicy samorządowi to dzisiaj, w zależności od definicji – od 250 tys. osób w odniesieniu do ściśle rozumianej administracji samorządowej, do blisko **1,9 mln** osób szeroko rozumianego sektora samorządowego. Autorzy raportu wzięli pod uwagę osoby zatrudnione we wszystkich instytucjach dostarczających usługi publiczne na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, dla których jednostki samorządu terytorialnego są organem założycielskim lub prowadzącym, a więc np. w szkołach, instytucjach kultury, przedsiębiorstwach dostarczających usługi komunalne, szpitalach, instytucjach pomocy społecznej i zatrudnienia. Sektor samorządowy stanowi aż **21,5%** ogółu zatrudnionych w Polsce, będąc jedną z ważnych miar skali decentralizacji. To blisko jedna piąta całego polskiego rynku pracy.

W administracji publicznej w Polsce zatrudnionych jest 436 100 osób. 252 200 z nich

sektora samorządowego pracownicy oświaty i pomocy społecznej należą do najbardziej sfeminizowanej grupy pracowników.

Kilka słów o zarobkach

Z analizy danych GUS odnośnie wynagrodzeń pracowników samorządowych widać, że przeciętne wynagrodzenia w administracji państwowej (rządowej) w okresie 2005-2012 były wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w administracji samorządowej – różnica ta wynosiła średnio 800-1000 PLN. W roku 2012 wynagrodzenie w administracji samorządowej wyniosło przeciętnie 3900 PLN brutto i było o 850 PLN niższe niż w administracji państwowej. Jednocześnie warto podkreślić, że istnieje duże zróżnicowanie płac między rodzajami administracji samorządowej. Najwyższe są płace w administracji samorządów województw (przeciętnie 4408 PLN w 2012), następnie w gminach i miastach na prawach

powiatu (przeciętnie 3974 PLN w 2012) a na końcu plasuje się administracja powiatowa (przeciętnie 3465 PLN w 2012). Autorzy raportu piszą, że nominalna wysokość średniego wynagrodzenia w administracji samorządowej w badanym okresie była zawsze wyższa od średniego wynagrodzenia w gospodarce narodowej (o 300-400 PLN), a także wyższa od średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (o ok. 200 PLN). Jednocześnie jednak zalecają porównanie pozytywnego obrazu rosnących nominalnie, choć wewnętrznie zróżnicowanych zarobków w administracji państwowej i samorządowej z dynamiką wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

-Pomimo niższej dynamiki wzrostu płac w roku 2012 pracownicy samorządowi nadal (przeciętnie) zarabiają lepiej od przeciętnej w gospodarce narodowej. Problemem jest zróżnicowanie płac – przy wysokiej średniej znacząca część personelu zarabia mniej, więc nie płaca, ale stałość zatrudnienia są głównym motywatorem, a także fakt, że siła nabywcza średniej płacy w gospodarce jest w ogóle niska. Właśnie dlatego dla większości pracowników samorządowych instrumenty finansowe nie mogą być głównym narzędziem motywowania personelu do podnoszenia jakości pracy. W tym zakresie trzeba postawić na instrumenty pozafinansowe – czytamy w raporcie.

Brakuje specjalistów

Jeśli chodzi o wykształcenie pracowników sektora samorządowego, to brak jest kompletnych statystyk, na podstawie których można określić poziom wykształcenia osób pracujących, zarówno ogółem jak i w samorządach. W sektorze samorządowym można jedynie przytoczyć nieliczne statystyki branżowe. Po wprowadzeniu obowiązkowego Systemu Informacji Oświatowej (SIO) dobrze udokumentowane jest np. wykształcenie nauczycieli. Bardziej szczegółowe informacje na temat wykształcenia dotyczą ponadto powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy (statystyka administracyjna MPIPS) oraz straży gminnych (statystyka administracyjna MSW).

Z wywiadów grupowych i studiów przypadków 3 miast wynika natomiast wyraźnie, że wciąż jeszcze w wielu miejscach brakuje wąskiej klasy specjalistów, do których nie

przygotowują studia wyższe. Istnieje relatywna łatwość pozyskania pracowników ze średnimi bądź ogólnymi kwalifikacjami, za to nawet w dużych miastach trudno pozyskać coraz potrzebniejszych przy nowoczesnym, zintegrowanym zarządzaniu skomplikowaną tkanką miejską specjalistów z dziedzin wymagających profesjonalnego przygotowania w wąskiej, specyficznej dziedzinie. W związku z tym dla wielu pracodawców samorządowych w Polsce podnoszenie kwalifikacji pracowników stanowi jeden z podstawowych elementów budowania kultury organizacyjnej.

Ważna kultura organizacyjna

Podobnie jak w Norwegii, tak i w Polsce, można wskazać, że dobrze rozwijające się samorządy to te, które potrafią tworzyć przyjazną i motywującą pracowników kul-

pracowników wokół misji, motywując ich do pracy i kształtując pozytywny wizerunek urzędników i urzędu – czytamy w raporcie.

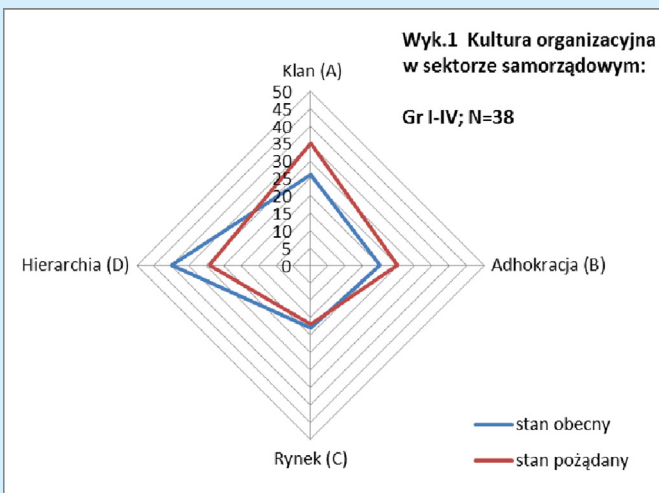
Na zlecenie Związku Miast Polskich profesor Krzysztof Podemski z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu przeprowadził badanie wśród pracowników i pracodawców na temat roli dialogu społecznego w kształtowaniu kultury organizacyjnej ich jednostek. W grupie 38 badanych były osoby zatrudnione zarówno w administracji samorządowej od szczebla gminnego do wojewódzkiego, jak i w przedsiębiorstwach komunalnych różnych branż, urzędach pracy, ośrodkach i domach pomocy społecznej, szkołach, ośrodkach sportu i rekreacji itp. Badane osoby najczęściej mówiły o potrzebie większego współdziałania, lojalności w miejscu pracy, zwiększenia troski o pracowników i ich rozwój osobisty. Z re-

guły to pracownicy częściej od pracodawców podkreślali zbyt dużą „hierarchiczność” i zbyt małą dbałość o pracowników i kreatywność ich instytucji. Kobiety - pracownicy częściej oczekiwały zerwania z zasadą „wyniki za wszelką cenę”. Z kolei pracownicy (w tej grupie było najwięcej urzędników) chcieliby nieco więcej orientacji na wyniki.

Co przeszkadza w pracy

Badani przede wszystkim podkreślali przeregulowanie, nadmierną biurokratyzację tj. nadmiar procedur, które przeszkadzają w pracy i zaspokajaniu potrzeb klientów, uniemożliwiają wykazywanie się innowacyjnością. Jednocześnie nie odrzucali procedur jako takich, lecz jedynie ich nadmiar i zmienność. Wskazywali, że przerost formalizacji relacji i procesów wraz z kulturą nieufności i kontroli powoduje, że pracownicy przywiązują szczególną wagę do zabezpieczenia się przed potencjalnymi zarzutami o podjęcie niewłaściwej decyzji. Uczestnicy badania zwracali uwagę, że w takim przeregulowanym systemie zarządzania łatwo pracownikowi stracić z oczu główny cel działania jego komórki organizacyjnej czy całej gminy. Pracownicy – częściej niż pracodawcy - uważają, że instytucje czy przedsiębiorstwa, w których pracują są zbyt mało zorientowane na potrzeby pracowników, jakim są przyjazne stosunki międzyludzkie, budowanie postaw wzajemnego szacunku i zaufania.

(epe)

ture organizacyjną. Znaczna część raportu opracowanego przez ZMP została poświęcona prezentacji tego nowoczesnego podejścia. Opracowanie zawiera wnioski i obserwacje zebrane w trakcie realizacji projektu, które mogą być pomocne liderom i personelowi kierownicemu jednostek samorządu terytorialnego w refleksji nad kulturą organizacyjną we własnej jednostce oraz narzędziami ją budującymi.

-Doskonalenie jakości usług publicznych wymaga aktywnego podejścia do zmian w sposobie zarządzania organizacją, w której kultura organizacyjna jest kluczowym narzędziem kształtowania zachowań i postaw pracowniczych. Akceptacja wspólnych wartości i przekonań, które tworzą kulturę organizacyjną umożliwia sprawniejsze osiągnięcie celów, ułatwia dialog pomiędzy pracownikiem i pracodawcą, integrując

Z Komisji Wspólnej...

Po drugiej stronie stołu

Nowy wiceminister administracji i cyfryzacji, wywodzący się ze strony samorządowej, Marek Wójcik zapowiedział na grudniowym posiedzeniu wprowadzenie zmian organizacyjnych i usprawniających, a także harmonogram prac Komisji Wspólnej.

I tak marcowe posiedzenie chciałby poświęcić debacie na temat dotacji celowych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i zadań własnych. Na tę debatę samorządowcy czekają blisko rok. - *Już zleciliśmy policzenie tego wojewodom, ale chcielibyśmy, aby policzono też koszty po stronie samorządowej. Wtedy można by ustalić wspólne wnioski, które byłyby podstawą do przygotowania budżetu na 2016 r.* – informował **Wójcik**.

nowego roku zespoły mają się spotykać w pierwszych dwóch tygodniach miesiąca, trzeci tydzień przeznaczony będzie na dodatkowe uzgodnienia spornych kwestii, aby wyjaśnić je przed ostatnią środą miesiąca, w którą tradycyjnie odbywa się plenarne posiedzenie KWRiST.

Dodatkowo ustalono, że jeśli strona rządowa przedstawi projekt aktu prawnego na 7 dni przed spotkaniem zespołu, to automatycznie trafia on na posiedzenie;

Nowy wiceminister administracji i cyfryzacji, Marek Wójcik, zapowiedział wprowadzenie zmian organizacyjnych i usprawniających pracę Komisji Wspólnej.

Fot. H. Hendrysiak

Podczas kwietniowego posiedzenia zostanie też przedstawiony raport, nad którym pracuje resort administracji i cyfryzacji, poświęcony przeglądowi prawa samorządowego. Wynikiem raportu będą propozycje zmian legislacyjnych, mających długookresowe znaczenie, których perspektywą byłoby lata 2022-26.

- *Wtedy zbiegną się bowiem dwie ważne sprawy – to będzie najtrudniejszy chyba okres z punktu widzenia demograficznego w Polsce, a po drugie – będziemy musieli się uczyć żyć z mniejszymi środkami unijnymi. W związku z tym chcielibyśmy rozmawiać o tym, jak przygotować samorządy do tego trudnego okresu i jakie zmiany wprowadzać z wyprzedzeniem, aby być przygotowanym do tych lat* – wyjaśniał wiceminister **Wójcik**.

Również kolejne, majowe posiedzenie Komisji Wspólnej będzie uroczyste, bo w 2015 r. termin jej posiedzenia, wypada dokładnie w święto Samorządu Terytorialnego.

Usprawnienia

Wiceminister **Wójcik** zapowiedział też pewne techniczne zmiany mające na celu usprawnienie pracy Komisji Wspólnej. Od

jeśli w krótszym terminie, to musi się na to zgodzić współprzewodniczący ze strony samorządowej.

Wkrótce ma też sprawniej działać strona internetowa Komisji Wspólnej, na której np. przy datach posiedzeń zespołów roboczych na bieżąco będą pojawiały się projekty aktów prawnych oraz uwagi strony samorządowej do nich.

Na ponowiony wniosek samorządowców minister **Andrzej Halicki** zapowiedział też, że na początku roku w posiedzeniu Komisji weźmie udział pani premier **Ewa Kopacz**.

Mapy powodziowe na styczniową debatę

Andrzej Porawski, sekretarz strony samorządowej zgłosił wniosek, by na styczniowej Komisji Wspólnej omówić kwestię konieczności dostosowania gminnych planów zagospodarowania do map powodziowych. Już w kwietniu została przedstawiona prezentacja „Metody obliczania ryzyka i mechanizm tworzenia map powodziowych”.

- *Uświadomiła ona uczestnikom posiedzenia skalę zmian, jakie będą konieczne w stu-*

diach i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego po wdrożeniu nowego systemu w Polsce. Na mapach znalazło się wiele obszarów, w których nigdy w udokumentowanej historii nie wystąpiło zagrożenie powodziowe. Okazuje się, że zakres niezbędnych zmian będzie tak duży, iż ich szybka realizacja – nierealna czasowo ze względów proceduralnych – nie będzie możliwa także z przyczyn finansowych – wyjaśniał **Porawski**. I przypomniał, że już w kwietniu tego roku samorządowcy zgłosili postulat stworzenia specjalnego funduszu na wsparcie tych procesów.

- *Rzeczywiście przygotowaliśmy mapę zagrożeń powodziowych, sporządzoną na podstawie cyfrowego modelu terenu dla 254 rzek w Polsce, na których kiedykolwiek zanotowano zjawisko powodziowe –* wyjaśniał **Stanisław Gawłowski**, wiceminister środowiska. - *Dostarczyliśmy Państwu narzędzie pomocnicze, zarówno przy prowadzeniu akcji powodziowych, jak i w części dotyczącej zmniejszenia ryzyka. A jednym z najważniejszych instrumentów w ochronie przeciwpowodziowej jest planowanie przestrzenne –* wyjaśniał wiceminister. I tłumaczył, że nie dodaje gminom nowych zadań, bo planowanie przestrzenne jest w gestii gmin od 1990 roku. Wydłużył też termin na dostosowanie planów do 3 lat, co jest wystarczającym okresem. Z doświadczeń wynika bowiem, że w zasadzie każda gmina raz w kadencji przeprowadza zmiany w planach, więc wymóg dostosowania planów nie spowoduje nowych kosztów dla gmin.

Co do postulatu utworzenia funduszu na zmianę planów zagospodarowania przestrzennego w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska wiceminister **Gawłowski** założył, że i tak 90 % jego środków trafia do samorządów – jeśli więc przeznaczy się pieniądze na ten cel, to zabraknie ich na inne zadania, np. na gospodarkę wodno-ściekową.

Uzgodnienia

W roboczej części Komisja opiniowała 18 projektów aktów prawnych, z czego 11 – uzgodniła, a pozostałe skierowała z powrotem do zespołów roboczych, które wydadzą wiążącą opinię. Komisja ustaliła też, że przygotowywany przez ministerstwo infrastruktury i rozwoju projekt założeń ustawy rewitalizacyjnej trafi aż na 3 zespoły robocze: ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej i Środowiska; ds. Systemu Finansów Publicznych – ze względu na wagę finansowania przedsięwzięć w ramach procesów rewitalizacji oraz na Zespół ds. Ustrojowych, gdyż oddziaływanie tej ustawy wpływa na szereg innych ustaw dotyczących samorządu terytorialnego, jako że będzie ona miała charakter interdyscyplinarny, związany z rozwojem w różnych dziedzinach.

hh

Polska lokalna inna niż centralna

Związek po wyborach

Podsumowanie wyników wyborów samorządowych 2014 w miastach członkowskich (czwartych bezpośrednich wyborów burmistrzów i prezydentów) daje ciekawy obraz Polski lokalnej.

Oczywiście obraz końcowy wciąż się kształtuje, zwłaszcza w radach miast, ale także w relacjach między radami a burmistrzami / prezydentami.

Polska lokalna jest wciąż inna niż centralna, inna niż mówią sondaże partyjne (nawet lokalne), inna niż chciałyby niektóre środowiska. Jest przez to znacznie ciekawsza niż widoczny na co dzień medialny obraz polskiej polityki (pisanej niestety przez małe „p”). Zaufanie do samorządów niezmiennie deklaruje ponad 60% obywateli, a do władz centralnych – trzy razy mniej.

Mniej wybranych ponownie

W 2002 roku połowa urzędujących burmistrzów została wybrana ponownie, w 2006 – dwie trzecie, w 2010 – trzy czwarte. Tym razem jednak odnotowujemy silny spadek tej wzrostowej wcześniej tendencji: w 2014 roku ponownie wybraliśmy nieco **mniej niż 2/3** dotychczasowych wódatarzy miast. Widać wyraźnie, że to obywatele sami decydują, czy rządzący dotąd ma nadal wykonywać swoją funkcję, czy też potrzebna jest zmiana. Widać też, że miasta są pod tym względem silnie zróżnicowane. Można powiedzieć: od Gliwic do Zgierza... W Gliwicach po raz szósty wygrywa **Zygmunt Frankiewicz**, „senior” wśród prezydentów, który swoją służbę rozpoczął w połowie I kadencji. W Zgierzu tylko w latach 1990-98 była stabilizacja, ale od 1998 roku prezydent zmienia się co kadencję. Liczba „dinozaurów” wśród burmistrzów spadała: od I kadencji pozostali już tylko: **Józef Kurek** w Mszczonowie, **Henryk Litka** w Dolsku, **Tadeusz Pogoda** w Świeciu i **Sylwester Sokolnicki** w Serocku...

Dobre rządzenie nadal jest wystarczającym, często silniejszym niż poparcie partyjne, argumentem dla wyborców. Przy tym bynajmniej nie znaczy to – jak chcą niektórzy działacze partyjni – że tworzy się jakiś lokalny „układ”, którego nie można przewyciężyć. Są nierzadkie przykłady spektakularnych porażek wyborczych, w tym także dotychczas rządzących kandydatów niezależnych (z Prezesem Związku oraz ordynatem Zamościa na czele), którzy przegrali z kandydatami „partyjnymi”. Trudno też potraktować serio twierdzenie, że „układ znowu wygrał”, bo żaden „układ” nie liczy kilku, kilkunastu

czy kilkudziesięciu tysięcy głosów. Działacze partyjni szermują słowem „układ” w każdym momencie, w którym to nie oni decydują, rozdają miejsca czy urzędy. Tymczasem **to mieszkańcy akceptują lub nie dotychczasową działalność konkretnej osoby** – burmistrza czy prezydenta.

Charakterystyczne jest też dążenie niektórych polityków partyjnych do ograniczenia liczby kadencji burmistrzów. Cóż: najpierw oddali to prawo w ręce najbardziej uprawnione – samych mieszkańców, teraz chcą im to odebrać (czytaj: sami decydować za mieszkańców). Mam nadzieję, że pozostanie jednak tak, że **to mieszkańcy podejmą decyzję, ile kadencji** będzie im służył dany burmistrz czy prezydent (jak wiemy, potrafią taką decyzję podjąć także w trakcie kadencji - i to w różny sposób: w Sopocie kilka lat temu „obronili” prezydenta, w Bytomiu i w Elblągu – skrócili im kadencję, w Gliwicach – ponownie pokazali inicjatorom referendum, że wołają sprawdzić tego prezydenta od haseł bez pokrycia).

Lokalność zwykle nie jest partyjna

Po dwóch poprzednich wyborach (2006 i 2010) proporcje polityczne w Związku (liczba osób z różnych partii i ugrupowań politycznych) były jednoznaczne – ponad połowa delegatów na Zgromadzenie Ogólne reprezentowała ugrupowania niepartyjne, stąd też podział miejsc w Zarządzie (zwyczajowo wprost proporcjonalny do składu Zgromadzenia) był następujący:

Rok	2006	2010
Niezależni	11	15
PO	4	5
PiS	2	1
SLD (lewica)	3	3
PSL	1	1

Gdyby wyniki wyborów na burmistrzów przenieść na te proporcje, w roku 2014 niezależni nadal mają znaczną większość. Na 301 burmistrzów już wybranych (wielka Zielona Góra ma wybory wiosną):

- **niezależnych jest 176** (4 lata temu - 189), partyjnych razem 125 (116), w tym:

- członków PO – 55 (4 lata temu - 58),
- członków PiS – 37 (20),
- członków SLD/lewy – 21 (25),
- członków PSL – 13 (bz).

Na miejsca w Zarządzie przekłada się to w taki sposób, że niezależni i lewica „tracą” po jednym miejscu, a PiS „zyskuje” dwa. Trzeba przy tym pamiętać, że delegatów do Związku wyznaczają rady, więc przynależność partyjna delegata nie musi być identyczna jak burmistrza.

Ukrywanie szyldu ?

Niektóre media stawiały podczas kampanii wyborczej zarzut, że część kandydatów partyjnych „ukrywa się” pod szyldami lokalnymi. Statystyka pokazuje, że to **nieprawda**. Można to stwierdzić najdokładniej na stronie PKW, gdzie przy każdym nazwisku kandydata jest uwidoczniła nie tylko nazwa komitetu wyborczego, ale także przynależność partyjna albo fakt udzielenia komitetowi / kandydatowi poparcia przez partię polityczną.

Spośród burmistrzów i prezydentów miast członkowskich ZMP, którzy są członkami partii politycznych, 2/3 wybrano z komitetów partyjnych, a tylko 1/3 - z niepartyjnych, zwykle jednak z ujawnieniem przynależności partyjnej kandydata.

Używanie słowa „ukrywanie” jest więc w ogóle **nieuprawnione**, a ponadto kandydowanie członków partii z komitetów niepartyjnych (bez ukrywania członkostwa) dotyczy zaledwie 12 % wybranych burmistrzów. Głębsza analiza danych o tych kandydatach potwierdza, że zarzut ukrywania przynależności jest niesprawiedliwy, a udział w komitetach niepartyjnych oznaczał zwykle przedwyborczą koalicję albo znacznie szersze niż tylko partyjne poparcie.

Silni liderzy, spektakularne powroty, słabsze listy prezydenckie

Aż w 10 małych miastach członkowskich burmistrzowie uzyskali 100% głosów, gdyż byli jedynymi kandydatami. To niekwestionowani liderzy lokalni, jak choćby burmistrz **Józef Kaczmarek** w Uniejowie. Jednak i w większych miastach zdarzają się imponujące wyniki: 11 kandydatów otrzymało ponad 80% - m.in. niezmiennie **Wadim Tyszkiewicz** w Nowej Soli i **Wojciech Szczurek** w Gdyni, ale także np. **Roman Szelemej** (PO) w Wałbrzychu, czy też innych 21 osób - ponad 70% (wyniki z I tury).

Są też wielkie powroty: **Roman Ciepieła** w Tarnowie, **Adam Żyliński** w Iławie, **Mieczysław Gołuński** w Kartuzach, **Adam Pawlicki** w Jarocinie, **Piotr Psikus** w Kępnie i **Marian Janicki** w Odolanowie.

I ostatnia obserwacja: poza kilkoma wyjątkami „listy prezydenckie” uzyskały tym razem znacznie mniej mandatów niż 4 lata temu, kiedy to odniosły spory sukces. Widać zatem, że szyld partyjny przestał „przeszkadzać”.

Andrzej Porawski

KOBYŁKA

Lepsze życie dla mieszkańców

Tytułu „Lidera zrównoważonego gospodarowania przestrzenią” otrzymała w kategorii gmin miejskich również Kobyłka – za przemyślaną politykę przestrzenną, która w warunkach konkurencji aglomeracji warszawskiej, przyczynia się do podnoszenia atrakcyjności miasta dla mieszkańców i inwestorów.

Ideą zagospodarowania przestrzennego miasta Kobyłka jest stworzenie warunków nie tylko „sypialnianych” w aglomeracji podwarszawskiej, ale również stworzenie miejsc do pracy i wypoczynku.

Biorąc pod uwagę walory ekonomiczne przestrzeni gminy, ochronę walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, poprawę warunków życia ludności, jak również wymagania ładu przestrzennego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kobyłka określa najkorzystniejsze kierunki przeobrażeń i rozwoju przestrzennego miasta z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. W studium wskazuje się obszary, dla których zgodnie z ww. celami należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Odzwierciedleniem realizacji gospodarki przestrzennej w sposób zrównoważony jest wskazanie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kobyłka, a następnie w planach miejscowych, terenów pod usługi publiczne (szkołę, przedszkole, obiekty sakralne, handlowe) jednocześnie z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową. Pozwala to na realizację usług nieuciążliwych w zabudowie mieszkaniowej, spełniających podstawowe potrzeby mieszkańców. Wprowadzenie terenów rekreacyj-

no-sportowych również przyczyni się do zrównoważonego gospodarowania przestrzenią. Tego typu przestrzenie lokalizowane są w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej, aby mogły spełniać funkcje rekreacyjne na co dzień i były dostępne dla każdej grupy wiekowej.

Poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury technicznej, tj. przebudowę sieci drogowych i kolejowych w połączeniu z gminnymi inwestycjami drogowymi, dąży się do wyprowadzenia głównego ruchu kołowego na obrzeża miasta, co w finalnym efekcie poprawi standard życia mieszkańców.

W Kobyłce w strukturze przestrzennej wyróżnić można strefy: miejską, produkcyjno-usługowo-techniczną i terenów otwartych. Takie gospodarowanie przestrzenią pozwala na uniknięcie konfliktów związanych z uciążliwościami poszczególnych stref. W planach miejscowych lokalizuje się tereny produkcyjno-przemysłowe na obrzeżach miasta z dogodnym drogowym połączeniem z gminami sąsiednimi, w oddaleniu (w miarę możliwości) od terenów mieszkaniowych. Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią to także tworzenie stref izolacyjnych od obiektów z ewentualną uciążliwością. ■

BOLESŁAWIEC

Z dbałością o dziedzictwo

W kategorii miast powiatowych wyróżniono w konkursie Bolesławiec za racjonalną politykę przestrzenną, wyjątkową dbałość o dziedzictwo kulturowe i jakość przestrzeni publicznych oraz wspieranie udziału mieszkańców we współdecydowaniu o zmianach zachodzących w przestrzeni miasta.

Miasto posiada Systemu Informacji Przestrzennej, nad którym prace trwały trzy lata. Od chwili jego opublikowania stwierdzono większą aktywność

mieszkańców w korzystaniu z informacji o terenie poprzez internet. Powstała możliwość pozyskiwania obszernych informacji dotyczących planów zagospodarowania przestrzennego miasta bez konieczności przyjazdu do urzędu. Dzięki temu komunikacja z klientem stała się dużo łatwiejsza. Nastąpił również wzrost świadomości pracowników i poprawa komunikacji między wydziałami Urzędu Miasta. Każdy pracownik ma teraz dostęp do całego zasobu danych, dzięki czemu klient ma możliwość uzyskania pełnej informacji na jednym stanowisku pracy.

Dużym atutem miasta jest fakt, że Bolesławiec pokryty jest w 100% obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego. Utworzona została baza wniosków o zmiany zapisów miejscowego planu w Systemie Informacji Przestrzennej, pozwalająca na analizowanie potrzeb na danym terenie. Umożliwia to wyznaczanie obszaru zmiany planu w sposób uzasadniony bieżącymi potrzebami. Ponadto na bieżąco analizowany jest wpływ zmieniających się planów miejscowych na rozwój miasta.

Każdy projekt planu miejscowego stworzony jest z dbałością o zachowanie i ochronę dóbr dziedzictwa kulturowego. Dotyczyło to np. planu miejscowego obejmującego teren Starego Miasta, gdzie kolorystyka została opracowana w formie projektu budowlanego uzgodnionego z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Przy współpracy z WKZ przeprowadzono też proces rewitalizacji obejmujący 7 zadań na kwotę blisko 20 mln zł. Do sukcesu tej rewitalizacji przyczynił się w dużej mierze szczegółowo opracowany Lokalny Plan Rewitalizacji Miasta Bolesławiec.

W Bolesławcu oprócz tego uwzględnia się w procedurze planistycznej udział społeczeństwa (konsultacje społeczne).

Opracowała **Joanna Proniewicz**

Konkurs „Lider zrównoważonego gospodarowania przestrzenią”

Bolesławiec, Gdańsk, Gliwice (GRAND PRIX), Kobyłka, Legnica, Poznań, Toruń i Turek to laureaci I Ogólnopolskiego Konkursu Miast „Lider zrównoważonego gospodarowania przestrzenią”.

Konkurs został zrealizowany wspólnie przez Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa oraz Związek Miast Polskich. Konkurs pokazał, że nawet przy złej ustawie, można dobrze i optymalnie planować rozwój przestrzenny. Za stan planowania przestrzennego odpowiadają bowiem nie tylko przepisy. Okazało się, że można w naszym kraju wskazać zdecydowaną grupę liderów. Dzięki konkursowi wyłoniono i uhonorowano te samorządy, które w sposób mądry i zrównoważony gospodarują przestrzenią, przez co zwiększają swoją atrakcyjność dla inwestorów oraz racjonalnie podnoszą standard życia mieszkańców.

Zakończenie projektu

Dekada członkostwa Polski w UE

Dobiega końca rok jubileuszu 10-lecia członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W ramach obchodów Związek Miast Polskich zrealizował projekt *Dekada członkostwa Polski w UE – jacy byliśmy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy?* Odbiorcami projektu były miasta członkowskie ZMP, samorządowcy krajów przechodzących proces demokratyzacji i budowy społeczeństwa obywatelskiego, a także polska młodzież.

Projekt „*Dekada członkostwa Polski w UE – jacy byliśmy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy?*” koncentrował się na jubileuszu 10-lecia członkostwa Polski w UE oraz tegorocznych wyborach do Parlamentu Europejskiego. Celem było nie tylko dokonanie bilansu, ale także rozpropagowanie doświadczeń i efektów polskiej transformacji politycznej, gospodarczej i społecznej.

W rocznicę przystąpienia Polski do Wspólnoty Europejskiej przypomnieliśmy **wyniki raportu** „Unia daje czy zabiera? Dekada członkostwa Polski w UE w oczach przedstawicieli polskich samorządów”,

Uczestnicy międzynarodowej debaty w Łodzi.

Fot. E. Prachimowicz

przygotowanego w 2013 r. przez Instytut Spraw Publicznych na zlecenie Związku Miast Polskich. W czerwcu, w Łodzi, odbyła się międzynarodowa **debata** „10 lat po największym rozszerzeniu UE – perspektywa lokalna i regionalna”, z udziałem samorządowców z całej Europy, w tym z krajów przechodzących proces demokratyzacji i budowy społeczeństwa obywatelskiego (Mołdawia, Ukraina i Serbia). Rozmawiano o wpływie 10 lat członkostwa w UE na pozycję Polski na arenie międzynarodowej, ale podjęto też próbę dokonania bilansu największego rozszerzenia UE z perspektywy innych krajów członkowskich.

Rok obchodów dekady członkostwa w Unii Europejskiej był okazją do wyda-

nia dwóch numerów specjalnych Samorządu Miejskiego. W lipcu oddaliśmy głos naszym miastom, publikując kilkanaście **relacji z obchodów jubileuszu 10-lecia**. W grudniu 2014 ukazał się z kolei **numer**, w którym znalazło się 14 tekstów

uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych nagrodzonych i wyróżnionych w konkursie „Młodzież o członkostwie Polski w UE”. Zaproszenie młodych Polaków do dyskusji w ramach **konkursu na tekst prasowy Młodzież o członkostwie Pol-**

skie w UE - poszerzyło krąg uczestników o tych, którzy albo już decydują o przyszłości, biorąc udział w wyborach, albo w niedługim czasie, wchodząc

w dorosłe życie, podejmować będą decyzje wpływające na funkcjonowanie naszego kraju, także w perspektywie europejskiej.

Projekt zrealizowano w ramach „Wsparcia samorządowego i obywatelskiego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2014”, ze wsparciem finansowym Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Partnerami w realizacji projektu byli: INFOR SA, wydawca Gazety Samorządu i Administracji, Serwis Samorządowy PAP, Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży,

Związek Powiatów Polskich, Związek Gmin Wiejskich RP. Honorowy patronat nad projektem objęła Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji.

Alicja Stachowiak

Z raportu Instytutu Spraw Publicznych „Unia daje czy zabiera”

- Ośmiu na dziesięciu przedstawicieli samorządu terytorialnego (84%) twierdzi, że integracja z Unią Europejską przyniosła Polsce więcej korzyści niż strat. Prawie dwie trzecie z nich jest przekonanych, że Polska dobrze wykorzystuje szanse, jakie daje członkostwo w Unii Europejskiej.
- Zdaniem mniej niż połowy przedstawicieli samorządu terytorialnego (45%), UE zapewnia Polsce poczucie bezpieczeństwa i stabilności.
- Odsetek przedstawicieli samorządu terytorialnego przekonanych o tym, że Polska zyskała na członkostwie w UE (84%), jest niemal równy odsetkowi tych, którzy sądzą, że na akcesji skorzystał ich samorząd (86%).
- Wśród głównych korzyści dla samorządu terytorialnego z członkostwa w UE ankietowani najczęściej wymieniają napływ inwestycji (77%) oraz poprawę infrastruktury transportowej (76%), sportowej (75%) i społecznej (73%). Jednocześnie mniej niż połowa ankietowanych (44%) uważa, że integracja europejska przyczynia się do powstawania nowych miejsc pracy w samorządzie.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

samorząd.pap.pl
Serwis Samorządowy PAP

gazeta samorządu
i administracji

O drugiej fazie projektu

Stan realizacji i plany

Głównym celem trwającej obecnie II fazy projektu predefiniowanego jest szeroko rozumiana pomoc doradcza partnerstwom samorządowym, które uzyskały granty z MF EOG i POPT.

Równoległym celem jest pomoc Ministerstwu Infrastruktury i Rozwoju w identyfikacji oraz usunięciu barier prawnych i praktycznych w rozwoju współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej w Polsce, w dokumentowaniu i upowszechnianiu dobrych praktyk, a także w promowaniu skutecznego i nowoczesnego podejścia do współpracy w partnerstwach – jako podstawy zarządzania terytorialnego, zgodnie ze wskazaniami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

W I fazie projektu udzielono pomocy 61 lokalnym partnerstwom w dobrym przygotowaniu wniosków o dotacje w ramach Programu Regionalnego „Rozwój miast poprzez wzmocnienie jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego” (m.in. cykl konferencji informacyjnych, współpraca z ekspertami, indywidualna praca doradców z partnerstwami). Aż 31 z tych 61 partnerstw uzyskało dotacje na przygotowanie strategii rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych, w tym 13 w ramach konkursu z MF EOG oraz 18 w równolegle ogłaszanych konkursach w ramach POPT.

Szkolenia i warsztaty

Jedną z form wspierania partnerstw w II fazie projektu były przygotowane od maja do grudnia 2013 roku dwudniowe **szkolenia na temat „Doskonalenia efektywnej współpracy w partnerstwach JST”**, w których uczestniczyło 48 partnerstw (390 osób reprezentujących 234 instytucje – 29 odrębnych sesji). Celem ich było rozwijanie kompetencji w zakresie komunikacji oraz pracy zespołowej (tzw. miękkich umiejętności) wśród średniego personelu zarządczego jednostek samorządu terytorialnego – członków zespołów roboczych partnerstw.

Zasadniczą formą wsparcia dla 15 grantobiorców były trwające od grudnia 2013 roku do marca 2014 roku **Warsztaty Zarządzania Strategicznego** w partnerstwach działających na obszarach funkcjonalnych – skierowane do kadry zarządzającej partnerów. Przeprowa-

dzono 24 odrębne warsztaty WZS. W sesjach warsztatowych uczestniczyło 481 osób reprezentujących 224 instytucje zaangażowane w prace 32 partnerstw, które brały udział w fazie I projektu predefiniowanego i otrzymały granty z projektu EOG lub POPT.

Podczas warsztatów liderzy samorządowi w partnerstwie zapoznawali się z ideą i metodologią analizy potencjału rozwojowego partnerstwa. Warsztaty stanowiły wsparcie dla wspólnych działań na rzecz planowania rozwoju na obszarze funkcjonalnym i stanowiły wstęp do przygotowania własnych strategii. Podczas warsztatów położono nacisk na uwzględnienie bilansu zapotrzebowania na usługi publiczne na wspólnym obszarze oraz na konieczność integracji zasobów ekonomicznych i infrastrukturalnych, a także na potrzebę wspólnej polityki wobec zmian demograficznych. Uczestnikom warsztatów zarządzania strategicznego (15 partnerstw z MF EOG i 17 z POPT) Związek Miast Polskich zaoferował też zestaw wskaźników finansowych dotyczących całego partnerstwa za lata 2011-2012 i III kwartał 2013 oraz dane statystyczne dotyczące sytuacji społeczno-gospodarczej dla wszystkich członków partnerstw.

W planach jest już **nowa edycja Warsztatów Zarządzania Strategicznego** (pierwsze pilotażowe spotkania odbyły się już w czerwcu i wrześniu 2014 r.), podczas której nacisk zostanie położony na ocenę potencjału finansowego partnerstwa do prowadzenia polityki rozwoju. Trwają prace nad przygotowaniem wstępnych zestawów danych o zamierzeniach inwestycyjnych partnerstw i oprogramowania, dzięki któremu będzie możliwa analiza zdolności partnerstwa do współfinansowania przedsięwzięć rozwojowych i zdolności do poniesienia wydatków na ich utrzymanie czy eksploatację. Pozwoli to optymalizować decyzje o wyborze priorytetów inwestycyjnych z punktu widzenia rozwoju całego obszaru funkcjonalnego, a nie tylko indywidualnych jednostek samorządu. Warsztaty będą trwały od początku roku 2015. Zakłada się, że obejmą ok. 20 chętnych partnerstw.

Konkurs i kongres

Ważnym elementem projektu predefiniowanego była organizacja I edycji **konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – Razem dla rozwoju”**, którego celem było wyłonienie i umożliwienie upowszechnienia najlepszych przykładów współdziałania gmin i powiatów między sobą i z partnerami lokalnymi. Konkurs „Razem dla rozwoju” wskazał najciekawsze doświadczenia współpracy partnerstw, dotyczące prowadzenie polityki rozwoju na obszarach funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym i subregionalnym. Dzięki tej inicjatywie udało się zidentyfikować dobre przykłady współpracy, innowacyjne rozwiązania organizacyjne, ciekawe formy relacji z mieszkańcami i innymi podmiotami, innowacyjne metody koordynacji planowania rozwoju i dostarczania usług, a także przedstawić je na łamach prasy samorządowej i w Bazie Dobrych Praktyk.

Ogłoszenie wyników konkursu nastąpiło podczas **I Kongresu Partnerstw Samorządowych**, który odbył się w Poznaniu 2 i 3 czerwca 2014 r. Był pierwszym spotkaniem samorządowców z całego kraju, poświęconym wyłącznie funkcjonowaniu partnerstw. Podczas tego wydarzenia dyskutowano o najważniejszych problemach legislacyjnych, organizacyjnych i finansowych partnerstw samorządowych, działających na rzecz rozwoju różnych obszarów funkcjonalnych w naszym kraju. Wnioski kongresowe opublikowane na stronach projektu zawierają postulaty konkretnych zmian w przepisach prawa. Opracowano zestaw szczegółowych rekomendacji legislacyjnych dotyczących funkcjonowania związków komunalnych, stowarzyszeń JST i spółek będących własnością JST, które mają charakter projektu zmian w ustawach wraz z uzasadnieniem. Będzie on przedłożony rządowi poprzez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego w formie propozycji zmian w ustawie o samorządzie gminnym i odpowiednio w samorządzie powiatowym.

II edycja konkursu odbędzie się na koniec 2015

Deregulacja i wyjazdy

Od połowy 2014 trwa praca (w merytorycznej współpracy ze Stowarzyszeniem Forum Od-Nowa) nad założeniami zmian deregulacyjnych w systemie oświaty i pomocy społecznej, niezbędnymi m.in. do poprawy warunków współpracy międzysamorządowej w tych dwu ważnych

zakresach, na które samorządy poświęcają blisko 50% wydatków, a w których przeregulowanie nie pozwala na integrację dostarczania usług, a tym samym osiągnięcie jakichkolwiek oszczędności w efekcie współpracy międzygminnej i międzypowiatowej. Jest to największe w tej chwili pole do uzyskania oszczędności w kosztach bieżących dostarczania usług, czyli drugie obok funkcji prorozwojowych uzasadnienie współpracy w partnerstwach..

W ramach projektu zostały zorganizowane **4 wizyty studyjne w Norwegii**. Uczestniczyły w nich 43 przedstawiciele partnerstw, które uzyskały granty z programu MF EOG oraz 6 reprezentujących laureatów konkursu „Razem dla Rozwoju”. Uczestnicy podzieleni na 4 odrębne grupy odwiedzili Oslo i Stavanger (12–17 maja 2014 r.) oraz Bergen i Trondheim (15–19 września 2014 roku). Organizatorem i gospodarzem wizyt był Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych. Program pobytu w norweskich samorządach obejmował zapoznanie się z norweskimi doświadczeniami dotyczącymi form i narzędzi współpracy międzysamorządowej pomiędzy dużym ośrodkiem miejskim

a mniejszymi samorządami z bezpośredniego obszaru funkcjonalnego oraz współpracy międzysektorowej i międzysamorządowej między jednostkami samorządu stanowiącymi szersze otoczenie dużych ośrodków.

Model, pomoc i poradnik

Ważnym produktem projektu jest „**Model samooceny rozwoju partnerstw międzysamorządowych**” wypracowany na przełomie roku 2013 i 2014. To

narzędzie edukacyjne proponuje samoocenę z punktu widzenia zdefiniowanego zestawu istotnych cech, którymi powinna się charakteryzować sytuacja w partnerstwie oraz narzędzi, jakich warto używać, aby partnerstwo dobrze funkcjonowało i mogło skutecznie pełnić funkcję prorozwojową w procesie zarządzania terytorialnego. Promocja i upowszechnienie modelu rozpoczęła się po zakończeniu jego testowania w pierwszej grupie partnerstw na początku 2015 r. Pilotażowy i pozytywny test modelu ściśle jako narzędzia samooceny wykonywanej przez samo partnerstwo odbył się już w Skawinie, która

nie publiczne na wyłonienie tzw. **ekspertów sektorowych**, czyli krótkoterminowych doradców dla partnerstw, którzy będą doradzali partnerstwom w odbiorach już zamówionych prac eksperckich oraz profesjonalnej weryfikacji dokumentacji zamówień na kolejne opracowania wynikające z wniosków z już wykonanych etapów prac. Zapotrzebowanie na ekspertów konkretnych specjalności zgłosiło 28 partnerstw.

W planach dalszej pomocy partnerstwom są dwa spotkania poświęcone **wymianie doświadczeń** między członkami personelu partnerstw (zaplanowane na styczeń i maj 2015 r.), które obejmą również zagadnienia dotyczące podejścia strategicznego. Odbędą się także seminaria szkoleniowe dla skarbników jednostek samorządu, które są członkami partnerstw, na temat uwarunkowań prawnych współfinansowania działań w partnerstwach. W roku 2015 rozpocznie się ponadto praca nad przygotowaniem **Poradnika współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej**, który będzie podsumowywał doświadczenia projektu oraz wykorzystania modelu samooceny

współpracy i różnorodnych narzędzi.

Ważnym rezultatem projektu, który umożliwia upowszechnianie i wspieranie trwałości współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej, jest **baza opisów dobrych praktyk** (www.dobre-praktyki.pl), w której powstał nowy komponent poświęcony współpracy międzysamorządowej. Zawiera on już 20 opisów przykładów godnej polecenia współpracy partnerskiej.

Opracowała **Joanna Proniewicz**

Informacja prawna na temat „strategii” i „programów rozwoju” w świetle ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Zespół prawny projektu przygotował informację prawną na temat konsekwencji prawnych wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (*uzppr*) dla obowiązywania dotychczas przyjętych przez organy samorządu lokalnego strategii rozwoju oraz dla kontynuowania lub podejmowania nowych działań dotyczących prowadzenia polityki rozwoju na szczeblu gminnym i powiatowym,

Większość strategii rozwoju dotychczas podejmowanych przez samorządy lokalne lub aktualnie przez nie opracowywanych nie spełnia obecnie warunków formalnych przewidzianych *uzppr* dla programów rozwoju gminy czy powiatu. Znowelizowane przepisy wprowadzające instytucję programów rozwoju nie zastępują jednak ani nie uchylają dotychczasowych podstaw prawnych przyjmowania strategii rozwoju gmin i powiatów (przepisów art. 18 ust. 1 *ustawy o samorządzie gminnym*, art. 18 ust. 2 pkt 2 *usg*, art. 18 ust. 2 pkt 6 *usg* oraz art. 12 pkt 4 *usp*). Ustawodawca nie przesądził także w przepisach przejściowych nowelizacji *uzppr* o utracie mocy obowiązującej dotychczas przyjętych strategii, ani też nie nałożył na organy samorządu lokalnego obowiązku ich dostosowania do przepisów ustawy wprowadzających instytucję programu rozwoju.

Więcej informacji wraz z rekomendacjami co do dalszych działań podejmowanych przez JST w kwestii prowadzenia polityki rozwoju - [tutaj](#).

jest liderem projektu „Razem Blisko Krakowa – zintegrowany rozwój podkrakowskiego obszaru funkcjonalnego”.

Obecnie w 15 partnerstwach, które otrzymały dofinansowanie z MF EOG, trwają prace nad przygotowaniem dokumentów strategicznych, oraz operacyjnych i dokumentacji wykonawczej. Wszystkie prace w partnerstwach są ściśle monitorowane przez **doradców partnerstw ze strony ZMP**. W tej chwili trwają też postępowania o zamówie-

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego
Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Laureat konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania - Razem dla rozwoju”

Aktywna Dolina Raby

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Dolina Raby” zostało laureatem II miejsca w konkursie „Samorządowy Lider Zarządzania – Razem dla rozwoju”. Nagrodę uzyskał projekt „Rozwój produktów turystycznych w zakresie turystyki aktywnej”.

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania powstało z końcem 2008 roku z inicjatywy władz samorządowych gminy Gdów. LGD skupia przedstawicieli 3 sektorów tj. publicznego, gospodarczego i społecznego z terenu 6 gmin członkowskich: Biskupic, Gdowa, Łapanowa, Trzcianny, Nowego Wiśnicza i Żegociny. Od końca roku 2009 działa biuro Stowarzyszenia, które organizuje pracę partnerstwa. LGD „Dolina Raby” jest jedną z 39 takich organizacji w województwie małopolskim i jedną z 338 w całej Polsce wybranych do realizacji swoich Lokalnych Strategii Rozwoju.

Zainteresowania LGD „Dolina Raby” skupiają się przede wszystkim wokół działań promujących agroturystykę, tereny do wypoczynku i rekreacji, produkty kulinarne i tradycje regionu, odnawialne źródła energii.

- Chcielibyśmy, aby w przyszłości „Dolina Raby” była obszarem zintegrowanym wewnątrz; regionem turystycznym, rozwijającym się także w innych dziedzinach gospodarki, obszarem małych i średnich przedsiębiorstw oraz usług, miejscem produkcji i sprzedaży zdrowej żywności przy jak najlepszym wykorzystaniu jego walorów - materialnych i duchowych, rozwoju przedsiębiorczości; ekologicznie czystym i energooszczędnym, z wykorzystaniem energii odnawialnej; miejscem ludzi dbających o zdrowie, o możliwości uprawiania sportów i rekreacji, obszarem bezpiecznym – czytamy w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Sygnatariuszami porozumienia zawiązanego dla realizacji projektu jest – oprócz gmin - także 31 organizacji pozarządowych - kobiet zrzeszonych w kołach gospodyń, klubów sportowych, OSP, fundacji osób starszych, organizacji osób działających na rzecz swojej miejscowości, grupy odtwórstwa historycznego. W skład porozumienia wchodzi ponadto 27 podmiotów działalności gospodarczej reprezentujących produkcję ekologicznej żywności, pielęgnację zieleni, usługi ziem-

ne, wentylację, produkcję schodów dywanowych, usługi księgowe, czy obróbkę stali nierdzewnej. Z tą grupą współdziała także 45 podmiotów nieformalnych.

Przykładem wspólnej inicjatywy inwestycyjnej podjętej przez partnerstwo jest szlak Doliny Raby, rozumiany jako kompleksowy system turystycznych szlaków rowerowych. Wszystkie samorządy działające w partnerstwie opracowały wspólnie system tras. Obecnie jest on realizowany poprzez projekty poszczególnych gmin lub LGD. Przykładem takiego działania jest uruchomienie szlaku Żeleńskich jako projektu współpracy z sąsiednimi LGD.

Stowarzyszenie LGD „Dolina Raby” wspólnie z bliźniaczymi Stowarzyszeniami LGD „Wspólnota Królewskiej Puszczy” z Niepołomic oraz „Przyjazna Ziemia Limanowska” z Limanowej, opracowało projekt rewalizacji i uporządkowania sieci szlaków rowerowych na obszarze powiatu wielickiego oraz zachodniej części powiatu bocheńskiego, m.in. poprzez stworzenie

szlaku rowerowego o kolorze czarnym. Szlak łączy dwa długodystansowe, rowerowe turystyczne szlaki o międzynarodowym charakterze, tj. Szlak Bursztynowy z Karpackim Szlakiem Rowerowym, zapewniając m.in. dojazd do Krakowa. Łączna długość szlaku to 49,6 km. Szlak im. Żeleńskich biegnie od Jodłownika poprzez Gminę Łapanów, Gminę Gdów, Gminę Kłaj aż po Niepołomice. Nazwę swą zawdzięcza Władysławowi Żeleńskiemu ur. w Grodkowicach. Pałac Żeleńskich zaś stanowi jedną z głównych atrakcji na szlaku. Szlak jest trwałym elementem turystycznego zagospodarowania, wokół którego mają powstawać inne inicjatywy turystycznej aktywizacji regionu.

Przykładami wspólnych skoordynowanych działań partnerstwa jest wspólnie opracowana mapa szlaków rowerowych, wspólna promocja obszaru w ramach corocznie organizowanego Festiwalu Rosołu (co roku w innej gminie, z udziałem przedstawicieli wszystkich gmin rywalizujących w konkursie na najsmaczniejszy rosół); znak promocyjny (jakości) Kogutek dla określonej grupy produktów i atrakcji turystycznych obszaru.

Znak Jakości LGD „Dolina Raby” KOGUTEK został stworzony aby pokazać, iż na terenie LGD „Dolina Raby” istnieją produkty, usługi oraz miejsca, które wpływają na rozwój i aktywizację usług turystycznych i kulinarnych.

W pierwszej edycji KOGUTKA powstał katalog z wybranymi produktami. W przyszłości planowane jest stworzenie specjalnych tablic, map oraz innych gadżetów zawierających ten specyficzny znak jakości. Nazwa znaku jest bezpośrednio związana z najważniejszymi obszarami promocji terenu, a przede wszystkim z produktem kulinarnym jakim jest rosół polski, zgłoszony przez LGD „Dolina Raby” na listę produktów tradycyjnych MRiRW.

LGD posiada stronę internetową www.dolinaraby.pl. Aby dotrzeć do szerszego grona osób od 2012 roku wydaje kwartalnik. Publikacja „Spektrum Doliny Raby” zawiera głównie informacje o działalności stowarzyszenia oraz o wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju i realizacji projektów. „Spektrum” jest dostarczane za darmo do każdego z 6 urzędów gmin co trzy miesiące.

(epe)

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

Projekt
**Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej
i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego**
Finansowany z funduszy EOG
pochodzących z Norwegii, Islandii i Liechtensteinu oraz środków krajowych

Wraz z Zarządem Związku Miast Polskich
życzę wszystkim Prezydentom i Burmistrzom Miast,
Radnym oraz Pracownikom Samorządowym

Aby blask choinki i ciepła,
rodzinna atmosfera przy świątecznym stole
wypełniły Święta Bożego Narodzenia,
przyniosły spokój i wiarę w lepsze jutro.

Aby nowy 2015 rok przyniósł wam wszystkim wiele satysfakcji
i realizację szczytnych celów.

Prezes Związku Miast Polskich
Ryszard Grobelny

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna,
Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorzad_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl